



JÖNKÖPING UNIVERSITY

*School of Education and  
Communication*

# Inkludering av nyanlända elever i fritidshem

En kvalitativ intervjustudie med lärare

**KURS:** Examensarbete för grundlärare i fritidshem 15 hp

**PROGRAM:** Grundlärarprogrammet - inriktning mot arbete i fritidshem VT25

**FÖRFATTARE:** Andre Babana, Fredrik Harmis

**EXAMINATOR:** Ole Henrik Hansen

**TERMIN:** VT25

## **SAMMANFATTNING**

---

Andre Babana, Fredrik Harmis

Inkludering av nyanlända elever i fritidshem

Inclusion of newly arrived students in school-age educare

Antal sidor: 25

---

Fritidshemmet ska vara en inkluderande verksamhet oavsett vart du kommer ifrån. Denna studie undersöker hur fritidslärare arbetar inkluderande med nyanlända elever och vilka utmaningar det finns i arbetet. Kvalitativa metoder genomfördes genom semistrukturerade intervjuer med sex olika fritidslärare. Fritidslärarna var överens om vad som krävs för att inkludera en nyanländ elev på fritidshemmet men de var även eniga om att det finns många utmaningar med arbetet. De menar på att det sociala arbetet och språkbarriären är en stor faktor i om de ska lyckas eller inte. Fritidslärarna betonar även vikten av att all personal måste jobba tillsammans för att lyckas med arbetet att få alla elever att känna sig trygga och sedda. Resultatet visade att brist på personal, ekonomi och plats har stor roll i om man lyckas eller inte. Vuxna har en stor betydelse för om nyanlända elever ska känna samhörighet.

---

Sökord: Inkludering, nyanländ, nyanlända elever, fritidshem

---

Ämne, syfte, forskningsfrågor, teori, metod och resultat

## Innehållsförteckning

1. Inledning.....	1
2. Bakgrund .....	2
2.1 En inkluderande utbildning.....	2
2.2 Nyanlända elever i skola och fritidshem .....	4
2.3 Inkludering av nyanlända elever.....	5
3. Syfte & frågeställning .....	9
4. Metod .....	10
4.1 Urval.....	11
4.2 Genomförande .....	12
4.3 Forskningsetiska principer .....	13
4.4 Analys.....	14
5. Resultat .....	15
5.1 Metoder vid inkludering.....	15
5.2 Samverkans betydelse .....	16
5.3 Utmaningar i arbetet.....	17
6. Diskussion .....	20
7. Referenslista.....	23
Bilaga 1 .....	26
Bilaga 2 .....	27





## 1. Inledning

I skolor som är rika på kulturell mångfald är det viktigt att inkludera eleverna så att de känner sig välkomna i fritidshemmet, vilket främjar en känsla av tillhörighet och respekt för olika kulturer. Genom att skapa en öppen och välkomnande atmosfär kan fritidshemmet skapa en grund för gemenskap och lärande. Genom att erbjuda en välkomnande och stöttande miljö i fritidshemmet kan lärarna i fritidshemmet se till att varje elev, oavsett bakgrund, får möjlighet att trivas och känna sig som en del av gemenskapen. Detta genom olika aktiviteter och lek där samarbete och förståelse främjas vilket skapar en gemenskap. Eleverna ska i undervisningen pröva sin identitet samt kommunicera med olika språkliga uttrycksformer (Skolverket, 2022). I den svenska skolan finns olika begrepp och grupper av elever som är nyanlända och nybörjare i skolan. Eleverna anses vara nyanlända om de inte har svenska som modersmål, inte kunna behärska det svenska språket samt anländer nära skolstarten eller under skoltid (Bunar, 2015).

Under vår utbildningstid har vi inte bara engagerat oss akademiskt, utan också praktiskt genom vår verksamhetsförlagda utbildning (VFU) samt egna arbetserfarenheter i skolmiljöer. Specifikt har vårt arbete med nyanlända elever i olika skolmiljöer lett till ett växande engagemang för de nyanlända eleverna. Vår egen bakgrund, med liknande erfarenheter som nyanlända ger oss en djupare förståelse för de utmaningar och möjligheter som nyanlända elever står för. Detta perspektiv är inte bara berikande för oss personligen, utan vi ser det också som en tillgång i vår framtida professionella roll som lärare i fritidshem. Genom vår forskning hoppas vi kunna bidra till en mer inkluderande och tillgänglig utbildningsmiljö för alla elever. Följande studie kommer att handla om hur lärare i fritidshemmet arbetar med att inkludera nyanlända elever i fritidshemmet.

## 2. Bakgrund

I det följande avsnittet undersöks utvecklingen för inkludering av elever med invandrarbakgrund i det svenska fritidshemmet, en miljö som spelar en viktig roll i deras sociala och kulturella integration. Vidare diskuteras aktuell forskning om inkludering i fritidshem, vilka strategier och metoder som har visat sig effektiva för att stödja nyanlända elevers utveckling.

I Skollagen definieras elever som nyanlända om de varit bosatta utomlands, men nu är bosatta i Sverige och har påbörjat sin utbildning senast de fyllt sju år. Eleverna anses inte längre vara nyanlända efter att de gått i skola i fyra år (SFS 2010:800, 3 kap a §). Rektorn har befogenhet att besluta att en elev som varit bosatt utomlands och kommit till Sverige innan han eller hon fyllt sju år, ska undervisas i en förberedelseklass. Detta om eleven saknar tillräckligt med kunskaper i svenska för att kunna delta i den ordinarie undervisningen. Om eleven har tillräckliga kunskaper i ett ämne, ska undervisningen i förberedelseklassen avbrytas för att eleven ska delta i sin ordinarie undervisningsgrupp. Eleven får inte undervisas i förberedelseklass mer än två år (SFS 2010:800, 3 kap 12 f §). Som nyanländ har man rätt att placeras i lämplig årskurs två månader i starten inom skolväsendet. Det som ska tas hänsyn till i samband med placering är elevens förkunskaper och ålder. Svenska språket är en viktig faktor i det som avgör om man som nyanländ elev behöver gå i förberedelseklass eller inte, saknar man kunskaper inom ämnet svenska så ska detta erbjudas. För att avbryta undervisningen i en förberedelseklass och återgå till den ordinarie undervisningen måste eleven bedömas ha tillräckliga kunskaper i ämnet. Undervisningen i en förberedelseklass får inte pågå längre än två år (Regeringskansli, 2014).

### 2.1 En inkluderande utbildning

Inkludering är ett begrepp som kan definieras på olika sätt, den huvudsakliga definitionen är att alla elever ska känna att de har en bra skolsituation samt att skolan inte ska kategorisera eleverna. Det finns även utmaningar med inkludering, behovet av specialpedagogik hade även minskats om undervisningen anpassas efter alla elevers olikheter. Det som kan hända är att elever med svårigheter känner sig utanför om eleverna blir placerade i ett vanligt klassrum utan något stöd. Det innebär att skolan ska skapa en inkluderande lärmiljö och att undervisningen ska anpassas efter elevernas behov, där varje elev känner sig sedd, hörd och stöttad. För att förverkliga detta i

undervisningen kan lärarna erbjuda aktiviteter där varje elev kan delta, lärarna kan även implementera gruppaktiviteter där eleverna löser uppgifter tillsammans (Nilholm, 2023).

I en forskning om inkluderande utbildning för nyanlända elever framhålls vikten av att läraren bör ta hänsyn till alla aspekter av elevernas liv. Det gäller kulturella, språkliga, psykiska samt socioekonomiska faktorer som spelar en stor roll. Detta innebär att skapa en välkomnande, rasismfri lärmiljö där elevens behov står i centrum samt där samarbeten med olika aktörer i skolan främjas. Inkluderande skolor arbetar utifrån en värdegrund som betonar vikten av inkludering, mångfald och ett engagemang för social rättvisa. Forskningen fokuserar även på relationen mellan individen och det nya språket, samt hur undervisningen kan stödja kunskapsutvecklingen hos flerspråkiga elever. I stället för att dela in eleverna i separata kategorier, kan eleverna vara en del av en grupp med gemensamma behov (Folke, 2019).

I en forskningsartikel jämförs hur nyanlända elever tas emot i Sverige och Kanada. Syftet med artikeln är att jämföra hur svenska och kanadensiska skolor tar emot nyanlända elever, samt vilka aspekter som tillför integration i olika grupper i samhället. Forskningen bestod av kvalitativa metoder där det genomfördes 13 semistrukturerade intervjuer med skolpersonal som arbetar med nyanlända elever. Intervjuerna genomfördes med skolpersonal från Malmö, Toronto och London (Ontario, Kanada) där forskaren jämförde ländernas utbildningssystem, specifikt integration och mångfald. Det resulterade i att Sverige fokuserar i större utsträckning på assimilering, medan Kanada lägger större vikt vid mångkulturell integration. I Sverige placeras nyanlända elever i förberedelseklasser för att lära sig det svenska språket och andra ämnen. I Kanada hamnar de nyanlända eleverna direkt i ordinarie klass där eleverna skriver inskrivningscentra som mäter elevernas kunskaper i engelska och matematik. Den svenska modellen saknar settlement workers som innebär att en person är stöd till nyanlända elever, föräldrar och samarbetar med skolan. Settlement workers är vanligt i Kanada och spelar en stor roll i skolorna. Vidare är Sveriges förberedelseklasser mer avskilda än Kanadas där man integrerar nyanlända i ordinarie klasser direkt (Axelsson, 2015).

## 2.2 Nyanlända elever i skola och fritidshem

I en studie med syfte att analysera och beskriva vad lärare väljer att utveckla gällande övergångar mellan förberedelseklass och ordinarie klass för nyanlända elever framkommer viktiga aspekter för fortsatt utvecklingsarbete. Bunar (2014) utgår från Skolinspektionens och Myndigheten för skolutvecklings definitioner av nyanlända elever. Han beskriver tre faktorer som förklarar en nyanländ elev och dessa tre faktorer är sen ankomst till det svenska skolsystemet, annat modersmål än svenska samt bristande kunskaper i svenska. Bunar (2014) betonar också vad definitionen utesluter. Elever som invandrat under skoltid men redan behärskar svenska räknas inte som en nyanländ. Det gäller även med svenska som modersmål som bott utomlands men flyttat tillbaka till Sverige. Studien använder forskningscirkel som datainsamlingsmetod vilket innebär att en grupp samlas för att tillsammans lära sig mer om ett ämne. Deltagarna ska bidra med sina erfarenheter och sina kunskaper. Målet är att skapa bättre förståelse för ett problem samt att komma fram till lösningar som är användbara i praktiken. Under tre år pågår ett forsknings- och utvecklingsprogram (FoU-program) där forskarna leder tre forskningscirkel på tre olika skolor. Det är 27 deltagare i forskningscirkelarna där totalt 19 deltagare genomför hela programmet, inklusive forskarna. Datainsamlingen för studien inkluderar, inspelade diskussioner under träffarna, dokument som lärarna tar fram samt enkäter och intervjuer. Resultatet med studien ska visa hur deltagarna använder ett relationellt och punktuellt perspektiv när de skapar mottagandeplaner. Med riktlinjer som bestämmer lärarnas arbete mot ett punktuellt perspektiv, vilket ska resultera i att rutinerna i mottagandeplanerna utformas så att de kan utvärderas (Ehrlin & Jepson Wigg, 2021). Enligt Bunar (2015) används två modeller för att ta emot nyanlända elever i den svenska grundskolan. Den ena modellen innebär att eleverna introduceras direkt i ordinarie undervisningsgrupper utan att först delta i särskild förberedelseklass. Den andra strategin bygger på att eleverna undervisas i en separat undervisningsform med fokus på svenska som andraspråk, samtidigt som de ges möjlighet att delta i praktiskt-estetiska ämnen tillsammans med andra elever. Enligt Bunar (2015) är risken med förberedelseklasser att det leder till social isolering från skolans gemenskap. Samtidigt kritiserar även Bunar (2015) direktintegrering då det kan innebära en risk för exkludering från dagliga pedagogiska processen. Bristande resurser och otillräckligt stöd för handledning till de nyanlända kan vara anledningen till detta.

I en avhandling var syftet att analysera hur nyanlända elever upplever och förhåller sig till den svenska skolan. Studien byggde på en undersökning av 16 nyanlända elever från Irak. Genom observationer, samtal samt intervjuer undersökte Hassan Sharif deras kulturella, sociala och språkliga kunskaper. Avhandlingen kopplar detta till elevernas syn på utbildningen och deras framtida studier. Resultaten visade att de nyanlända eleverna har varierande sociala och utbildningsmässiga bakgrunder, de flesta kom från välutbildade familjer i Irak. Även elevernas erfarenhet av utbildningssystemet och språket varierar, vilket gör att de placeras i språkintrouktion där fokus ligger på svenska språket. Introduktionsutbildningen fungerar dock ofta som en grupp som begränsar elevernas sociala interaktion med svenska elever och försvårar inkludering. Trots de utmaningar de nyanlända eleverna möter, har de stora ambitioner och studien understryker behovet av att främja deras inkludering i skola och samhälle (Sharif, 2017).

### 2.3 Inkludering av nyanlända elever

Begreppet inkludering växte fram i USA under 1980-talet och kom snabbt att användas i andra engelskspråkiga länder. Det kopplas ofta till specialpedagogik, men gäller alla lärare eftersom det handlar om elevers delaktighet i skolans undervisning och sociala sammanhang. Inkludering innebär att skolan kontinuerligt behöver anpassa sin verksamhet så att alla elever kan vara både socialt och pedagogiskt delaktiga. Kärnan i inkludering är att olikheter ses som en resurs och att undervisningen formas utifrån elevernas olika behov, samtidigt som alla ges möjlighet att känna gemenskap och delta i samspel med andra. Inkluderande undervisning handlar om att skapa skolor som kan möta alla elevers behov och acceptera variationen mellan dem. Begreppet används ofta politiskt och ideologiskt (Boo, Forslund Frykedal, Thorsten, 2017). En undersökning av Fjällhed (2013) visar att skolan och fritidshemmet har en central betydelse i nyanlända elevers liv, eftersom de utgör viktiga arenor för deras välbefinnande och utveckling. Fjällhed (2013) framhåller att fritidshemmet bör fungera som en trygghetsskapande miljö där lärande och undervisning anpassas utifrån varje individs behov och förutsättningar. Det svenska skolsystemet har internationellt ett rykte om sig att vara inkluderande, och detta baseras främst på att det bygger på en gemensam värdegrund. Definitionen av ordet inkludering används mest inom beskrivningar av mänskliga rättigheter, demokratiska principer, placering av elever i behov av särskilt stöd, delaktighet och tillhörighet samt lärande av hög kvalitet för alla elever (Skolverket, 2023). FN:s barnkonvention

(1989) betonar vikten om barns inkludering i fritidshemmet med utgångspunkt samt barns rättigheter och barns rätt att göra sin röst hörd och bli lyssnade på. Syftet var att undersöka hur barns inkludering framträder i deras förväntningar på lärare i fritidshem från ett barnrättsperspektiv, med hjälp av barnintervjuer från 170 barn i åldrarna 6–11 år. Studien använder barndomssociologi som utgångspunkt och sociala relationell teori för att djupgående förstå barns inkludering i samspel med lärarna. Resultaten visar att barnens inkludering kan analyseras utifrån tre huvudteman: Lärare som skapar relationer för välbefinnande, där lärare beskrivs som positiva, roliga och skapar en trevlig samhörighet för barnen. Vidare nämns lärare som erbjuder barn att vara medskapare i sina vardagsliv, vilket inkluderar lärare som är tillåtande, aktiva i leken samt omfördelar makten mellan barn och vuxna. Till sist nämns lärare som inspirerar, där lärare erbjuder barnen nya erfarenheter, berättar historier och uppmuntrar till nya aktiviteter, vilket bidrar till barnens lärande och utveckling (Lager, 2021).

Lärarna i fritidshemmen har en nyckelroll i att främja integrationen bland eleverna genom att organisera aktiviteter som bygger goda relationer mellan eleverna. Genom att skapa en inkluderande miljö för alla elever kan eleverna ges möjlighet att utveckla ett socialt samspel med hela elevgruppen. Fritidshemmet erbjuder en unik chans där elever kan leka och skapa goda relationer med varandra. Lärarna i fritidshemmen spelar en central roll genom att organisera aktiviteter som främjar sociala relationer mellan alla elever. Denna strategi är effektiv för att underlätta inkluderingen av nyanlända elever i fritidshemmet (Ojala, 2016).

Forskning som specifikt rör elever med invandrarbakgrund visar att inkludering inte enbart handlar om fysisk placering i undervisnings- eller fritidshemsgrupper, utan om att skapa förutsättningar för social, språklig och akademisk utveckling. Cummins (2001) betonar vikten av språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt där elevers flerspråkighet ses som en tillgång. Lahdenperä (2018) framhåller samtidigt betydelsen av ett interkulturellt förhållningssätt som synliggör och värdesätter elevers kulturella erfarenheter, något som är centralt för fritidshemmets relationsskapande arbete. Fritidshemmet lyfts även av Bunar (2015) som en viktig arena för social inkludering av nyanlända elever, då lek och gemensamma aktiviteter möjliggör språkutveckling och relationsskapande. Samtidigt visar Skolinspektionen (2014, 2020) att verklig inkludering ofta uteblir när fokus ligger på placering snarare än på att anpassa undervisningen och lärmiljön utifrån elevernas individuella behov.

Studien "Fritidshemslärares arbete, trivsel, inkluderande arbetssätt och samverkan – en enkätstudie i svensk fritidshemskontext" skriven av Helene Elvstrand, Lina Lago och Johanna Lundqvist syftar till att undersöka hur personal inom svenska fritidshem beskriver sitt arbete, trivsel, inkluderande arbetssätt samt samverkan. Denna enkätstudie samlade in data från 63 olika personer som arbetar inom fritidshem i olika städer i Sverige. Resultatet visade elever med och utan behov av extra stöd går i samma fritidshemsgrupp och deltar i gemensamma aktiviteter. Vanliga stödinsatser genomfördes på specifika platser som mellanmål samt aktiviteter där eleverna behöver tydliga instruktioner. Dock beskriver mindre av hälften att de får rådgivning eller handledning från specialpedagoger eller andra med specialpedagogiska kunskaper. Samarbetet med elevhälsan nämns även som otillräcklig. Fritidshemmets resurser upplevs otillräckliga, då det saknas personal samt att stödinsatserna är för få. Studien betonar vikten av att fortsätta forska inom området, specifikt med fokus på hur ytterligare förbättringar kan göras för att stärka stödinsatser och samverkan inom fritidshemmen (Elvstrand et al 2022).

I en empirisk studie var syftet att belysa yngre asylsökande barns egna erfarenheter och villkor under asylprocessen i Sverige, med fokus på skola. Utgångspunkten är att barns rättigheter ofta är villkorade i praktiken, trots att de formellt har rätt till utbildning. Studien undersöker hur barnen upplever dessa institutionella villkor och hur de agerar inom de strukturer och maktrelationer som präglar deras vardag. Resultaten visar att barnen hade tydliga uppfattningar om vad de behövde för att må bra, främst ett hem, möjlighet till lek och tillgång till skola. När deras förväntningar inte motsvarades av verkligheten, där rättigheter begränsades, utvecklade barnen olika former av agerande och motstånd. Detta tog sig uttryck genom kroppsliga, emotionella och verbala reaktioner, ofta i form av lek, där barnen gjorde anspråk på platser och aktiviteter som de formellt förbjöds. Studien visar även att yngre asylsökande barn aktivt förhåller sig till och reagerar på de villkor som formar deras vardag (Karlsson, 2025).

I en studie undersöks det utmaningar inom inkludering genom att besvara frågor som, hur inkluderande utbildning praktiseras och förstås, utmaningar i utvecklingen av inkludering samt tolkning av inkludering. Studiens syfte är att diskutera och utveckla inkluderande utbildning. För att besvara dessa frågor använder forskaren en kombination av policyanalys som innebär att analysen fokuserar på utbildningspolitiska dokument, som sedan jämförs med hur inkluderande utbildning definieras och genomförs i olika länder i Europa. Forskaren fann att Finland, Italien och

Norge håller med om idealen kring inkludering, dock var det stora skillnader i hur dessa ideal genomfördes i verkligheten. Majoriteten av länderna fokuserar på att placera elever med utländsk bakgrund samt med särskilda behov i vanliga klassrum, men fokuserar mindre på att läraren ska möta elevernas behov och kvalitén på undervisningen. Studien använder även litteraturstudier som inkluderar internationella dokument från organisationer som FN, EU, UNESCO samt en översikt av forskning inom området. När litteraturstudien genomfördes upptäckte forskaren att det fanns olika sätt att klargöra ämnet inkluderande utbildning. Definitionerna varierade från små och stora definitioner, som handlade om att placera elever med svårigheter i vanliga klassrum till att inkludera alla elever som riskerar att hamna utanför. Studiens resultat visar att det finns både breda och smala definitioner av inkluderande utbildning. En bredare definition syftar till att skapa en inkluderande skolmiljö, medan en smalare definition fokuserar på placering av elever med svårigheter i vanliga klassrum. Alla länder har bekräftat behovet av inkluderande utbildning, dock har inget av länderna lyckats uppnå de ideal som internationella organisationer satt upp (Haug, 2017).

### 3. Syfte & frågeställning

Studiens syfte är att utforska hur lärare arbetar med att inkludera nyanlända elever i fritidshem.

- Vilka pedagogiska metoder använder lärarna i fritidshem i arbetet med inkludering av nyanlända elever i fritidshem?
- Vilken betydelse har samverkan mellan skola och fritidshem för inkluderingsprocessen?
- Vilka utmaningar finns i arbetet med att inkludera nyanlända elever?

## 4. Metod

Kvalitativa metoder är forskningsmetoder som samlar in och analyserar data, till exempel intervjuer, observationer och textanalyser. Kvalitativa metoder inriktar sig på att förstå mänskliga beteenden och att förstå på djupet, snarare än en mätning som ger siffror. Dessa metoder är lämpliga för att studera upplevelser, känslor, tankar och sociala relationer (Ahrne & Svensson, 2022). Kvalitativa metoder används för att förstå och tolka händelser genom intervjuer. Genom att använda en kvalitativ metod kan man få en djupare och mer detaljerad förståelse för den fråga man undersöker. Fördelen med att använda sig av kvalitativ metod är att intervjuaren kan ställa följdfrågor, i och med att följdfrågor ställs blir svaren mer fylliga och användbara i studien (Larsen, 2018). Den kvalitativa metoden intervju kommer att användas för att belysa nyanländas inkludering i fritidshemmet. Metoden är ett användbart verktyg för att samla, organisera samt tolka information inom forskning eller undersökningar. Den styr hur data samlas in och analyseras för att skapa resultat, vidare blir metoden en central del av forskningsprocessen och resulterar i pålitliga resultat. I kvalitativa undersökningar möter forskaren oftast informanterna i en intervju, vilket anses vara en fördel. Personliga möten minskar risken för att informanten väljer att inte delta i intervjuer jämfört med enkäter. Intervjuprocessen är mer lockande för informanterna och ger möjlighet att ställa följdfrågor för mer detaljerade svar och att klargöra missförstånd. Detta är särskilt värdefullt när ämnet är smalt och det är därför svårt att utforma enkäter som verkligen passar och fångar det man vill undersöka. Nackdelar med kvalitativa metoder är bland annat svårighet att generalisera statistiskt vilket beror på det begränsade antalet deltagare. Det är tidskrävande och det kan vara svårt att bearbeta materialet i efterhand. Detta kan bero på olika faktorer, till exempel störningsmoment under intervjun eller den miljö där intervjun genomförs. Det finns även en risk att informanter inte talar sanning i kvalitativa intervjuer vilket kan påverka resultaten och pålitligheten (Larsen, 2018).

Intervjuer är en vanlig metod där forskare talar direkt med deltagarna för få svar på frågorna som ställs samt att höra deltagarnas åsikter och upplevelser. Kvalitativa data handlar om att fånga kvalitativa aspekter som händelser, uttalanden och bilder genom inprint utan att mäta dem på samma sätt som en kvantitativa data (Ahrne & Svensson, 2022). Semistrukturerad intervju är en vanlig metod inom kvalitativ forskning och används när forskare önskar en balans mellan strukturerad och ostrukturerad dialog med personen som intervjuas. Forskaren har några

grundfrågor eller ord de tänker använda, men de kan ändra på ordningen eller ställa fler frågor beroende på vad personen som intervjuas berättar (Larsen, 2018). I denna studie används semistrukturerade intervjuer för att skapa en mer flexibel och djupgående förståelse. Detta görs för att få varierade upplevelser och definitioner av hur inkluderingen av nyanlända elever kan utforskas genom olika metoder.

#### 4.1 Urval

I studien ingår tre skolor från tre olika områden, där två lärare i fritidshem från varje skola intervjuades, vilket innebär sex respondenter. Valet att intervjua lärare i fritidshem gjordes för att få en fördjupad förståelse för arbetet med nyanlända elever i fritidshem. Ahrne och Svensson (2022) beskriver att när en metod har valts för en studie blir nästa steg att identifiera var de mest lämpliga respondenterna finns för att uppfylla studiens syfte. Vid valet av urval beslutade vi oss för att genomföra ett bekvämlighetsurval. Bekvämlighetsurval är en strategi där forskaren väljer sina undersökningar baserat på bekvämlighet. Denna typ av urval är vanligt eftersom forskare ofta har begränsade resurser, som till exempel tid. Det innebär att forskaren väljer de första tillgängliga deltagarna som är relevanta för sin studie (Denscombe, 2018). Vi prioriterade att intervjua personer där vi redan har etablerat kontakter, så som lärare på skolor vi har arbetat på och haft verksamhetsförlagd utbildning. Beslutet att genomföra ett bekvämlighetsurval grundades på vår medvetenhet om att de skolorna aktivt arbetar med nyanlända elever. Ahrne och Svensson (2022) förklarar att en strategi för att välja rätt urval för studien är att sträva efter att välja respondenter som befinner sig i så lika miljöer som möjligt, då detta bidrar till att öka säkerheten i resultatet.

Ahrne och Eriksson-Zetterquist (2022) betonar vikten av att det sällan är tillräckligt att intervjua en eller ett fåtal personer. Genom att inkludera cirka sex till åtta personer från en avgränsad grupp ökar studiens tillförlitlighet, eftersom resultaten då i mindre grad påverkas av enskilda individers personliga åsikter om exempelvis förhållande på en arbetsplats eller i ett område. De respondenter som är aktuella för vår studie är avidentifierade, och har tilldelats fiktiva namn av oss.

Respondent 1 benämns som A1 och har arbetat på sin nuvarande arbetsplats i 3 år. A1 är utbildad lärare i fritidshem sedan 2014 och har ett första lärar uppdrag på fritidshemmet, samt arbetar med 42 inskrivna elever på sin avdelning som går i årskurs 2.

Respondent 2 benämns som A2 och har arbetat i samma verksamhet sedan hen tog sin examen som lärare i fritidshem, hen har arbetat i 13 år. A2 arbetar idag med årskurs 3 och har 39 inskrivna elever på sin avdelning.

Respondent 3 benämns som A3 och arbetat som utbildad lärare i fritidshem sedan 2016. A3 arbetar med elever i förskoleklass och har totalt 35 inskrivna elever på sin avdelning.

Respondent 4 benämns som A4 och har arbetat som lärare i fritidshem i 11 år. A4 arbetar med elever från årskurs 4–6 och består av 36 inskrivna elever på fritidshemmet.

Respondent 5 benämns som A5 och har arbetat som lärare i fritidshem i 7 år. A5 arbetar med elever i förskoleklass och årskurs 1. I den avdelningen är det totalt 49 inskrivna elever.

Respondent 6 benämns som A6 och har arbetat som lärare i fritidshem i 4 år. A6 arbetar med elever i årskurs 3 och har 37 inskrivna elever på sin avdelning.

## 4.2 Genomförande

Studie utformade en intervjuguide riktad till fritidslärare som arbetar med elever i grundskolans fritidshem, med utgångspunkt i studiens syfte och forskningsfrågor. När intervjuguiden var klar färdigskapades ett missivbrev (se bilaga 1.2) som skickades till deltagarna, vilket innehöll information om studiens syfte, deltagarnas rätt att avbryta medverkan när som helst och att deras uppgifter skulle hanteras konfidentiellt. Detta var viktigt för att skapa trygghet och förtroende. Forskarna var tillgängliga genom hela processen för att hantera eventuella frågor eller problem som kunde uppstå. För att boka intervjuer kontaktades fritidslärarna genom telefon. Samtliga sex deltagare hade tidigare kontakt eller relation med en av forskarna, vilket underlättade kommunikationen och deltagande. Inför intervjuerna informerades deltagarna om studiens syfte, mål och vad som förväntas av dem. Information av att intervjuerna skulle spelas in och att de kan avbryta när som helst gavs även ut.

Intervjuerna genomfördes på respektive fritidshem och varade mellan 20–35 minuter per intervju, detta inkluderar även tid för introduktion och frågor. Vi lyssnade noggrant under intervjuerna för att kunna följa upp intressanta ideer och ställa frågor som gav mer djup i samtalet. Ett aktivt och engagerat lyssnande visar att intervjuaren är intresserad, vilket i många fall leder till att respondenten utvecklar sina svar ytterligare (Larsen, 2018). Intervjuerna genomfördes inom en tidsram på två veckor, vilket möjliggjorde en effektiv arbetsprocess för båda parter. Under intervjuerna arbetades forskarna uppdelade, där en ansvarade för själva intervjun och den andra för anteckningar och hantering av inspelning. Transkription av intervjuerna genomfördes samma vecka som intervjuerna genomfördes.

Vid urvalet av lärare var det avgörande att skolorna hade nyanlända elever, för att på bästa sätt fånga variation och erfarenheter relaterade till inkludering och mångfald. Detta urval möjliggjorde en djupare förståelse av hur fritidslärare anpassar sin undervisning och interaktion med nyanlända elever.

### 4.3 Forskningsetiska principer

Inom samhällsforskning, där det ofta krävs interaktion med människor blir etiska överväganden viktiga. Forskaren kan möta informanter vid intervjuer. Vid användning av semistrukturerade intervjuer är etiken väsentlig i samband med bemötandet av informanten. Etik blir relevanta i frågor om hur man bemöter deltagarna, hur man informerar om undersökningen samt vilka frågor som ställs och hur den insamlade informationen behandlas (Larsen, 2018).

Enligt Bryman (2018) finns forskningsetiska principer för att skydda de personer som deltar i studier. Det finns fyra viktiga begrepp som syftar till att säkerställa korrekt hantering av information och för att undvika missförstånd. Dessa fyra begrepp är *sekretess*, *tystnadsplikt*, *anonymitet* och *konfidentialitet*. *Sekretess* innebär att vissa uppgifter inte får delas ut utan tillstånd eller de regler som fastställts enligt lagen. *Tystnadsplikt* är en rättslig plikt som finns i vissa yrkesgrupper där lärare inte får dela vidare personlig information till obehöriga eller på annat sätt sprida vidare informationen. *Anonymitet* innebär att det inte går att koppla någon form av data till en specifik person. Data samlas in utan att registerna individens identitet, detta säkerställer att personlig information förblir skyddad och privat. *Konfidentialitet* innebär att lärare håller en viss

information hemligt eller privat, det kan handla om att bara vissa personer får veta något kort eller att ingen får berätta något utan lov (Vetenskapsrådet, 2017).

#### 4.4 Analys

Kodning och kategorisering är centrala moment i den kvalitativa forskningsprocessen, genom att använda dessa metoder kan man upptäcka mönster och tendenser. Samtidigt som man fokuserar på relevant information. Kodning syftade till att göra data mer överskådlig genom att identifiera återkommande mönster i texten, detta sätt gör att uttryck med liknande innebörd samlas under samma kod. Noggrann genomgång av materialet markerades och sorterade textavsnitt om vilket resulterade i koder som bedömdes relevanta för studien utifrån forskningsfrågorna. Minskning av data är viktigt för att utesluta icke relevant information. Praktiskt sätt innebär det att läsa igenom och gruppera svar med liknande drag. Sedan används kodning med ord eller symboler för att markera och kategorisera specifika svar, som åsikter eller händelser. Denna process skapar strukturerade och meningsfulla analyser för att tolka och dra slutsatser från insamlad information (Larsen, 2018). Vid transkribering av intervjuerna lästes allt insamlat material igenom flera gånger i syfte att skapa en helhetsbild av data. Enligt Alvehus (2023) är det centralt att forskaren återkommande granskar materialet för att utveckla en fördjupad förståelse för innehållet.

Analysarbetet genomfördes med hjälp av en kvalitativ innehållsanalys. Enligt Larsen (2018) beskriver metoden ett sätt att systematiskt granska textmaterial för att hitta likheter, olikheter samt mönster som är återkommande. I denna studie används forskningsfrågorna som utgångspunkt för att strukturera analysen.

Genom att jämföra respondenternas svar identifierades mönster som var återkommande som sedan formades till teman. Dessa teman ligger till grund för kommande resultatdel samt slutsats och diskussion. De teman som framträdde enligt respondenternas svar var: arbete och mottagande av nyanlända elever i fritidshem samt inkluderande faktorer för nyanlända elever.

## 5. Resultat

I detta kapitel redovisas resultaten från de sex genomföra intervjuerna. Intervjumaterialet har analyserats och strukturerats utifrån teman, vilket är följande: metoder för inkludering, samverkans betydelse samt utmaningar i arbetet.

### 5.1 Metoder vid inkludering

Under intervjuerna framkom att fritidslärarna arbetar med flera olika strategier för att främja inkludering i fritidshemmet. Lärarna betonade vikten av att skapa en trygg och välkomnande miljö där alla elever känner sig sedda och värdefulla, oavsett bakgrund. Detta inkluderar att uppmärksamma och anpassa aktiviteter så att de blir tillgängliga för alla elever. Lärarna framhöll att aktiviteter som lek, berättande och bildstöd gör att nyanlända elever kan delta i undervisningen även med begränsade språkkunskaper, alla elever ges en möjlighet att vara med och uttrycka sig samt kommunicera med andra utan att känna sig utanför. Lärarna beskriver även hur individanpassning är centralt i det dagliga arbetet, där elevernas olika behov, intressen och kulturella bakgrunder är i fokus när aktiviteter planeras och även när de genomförs. Erbjudande av valmöjligheter och elevernas påverkan i innehållet ökar chansen för eleverna att känna sig delaktiga och ökar även deras ansvarskänsla.

Vi startar alltid fritids med en samling där vi visar upp ett schema för dagen som beskriver vad vi ska göra, när vi ska göra samt vart vi ska vara. Detta i form av bildstöd, sedan sätter vi upp schemat utanför vår fritidslokal där eleverna kan gå tillbaka och titta på vad som kommer att hända under eftermiddagen. (A2)

Lärarna framhöll även vikten av god kommunikation och konfliktlösning, där diskussioner och samtal används för att öka förståelsen mellan eleverna och främja respekt för varandras olikheter. Inkludering handlar inte bara om själva aktiviteterna utan även om respekten och tilliten till varandra som elever.

Vi arbetar mycket med bråka smartare som ingår i vårt värdegrundsarbete här på skolan. Det innebär att vi får olika idéer om hur vi kan arbeta med eleverna kring olika värdegrundsfrågor. Mycket handlar om hur vi är mot varandra, våra känslor och

konflikthantering. Detta har gynnat oss vuxna men framförallt eleverna då vi ser att eleverna använder sig av bråka smartare vid konflikter. (A3)

Sammanfattningsvis visar intervjuerna att inkludering i fritidshem inte bara handlar om språkstöd, utan även om social interaktion, individanpassning och trygghet. Lärarna anser att om man jobbar med dessa strategier så blir eleverna mer delaktiga och trivs bättre i fritidshemmet.

## 5.2 Samverkans betydelse

Respondenterna betonar vikten av en god samverkan mellan skola och fritidshem för att skapa en sammanhållen och en röd tråd genom hela skoldagen för eleven. Eleven möter inte två olika verksamheter med olika förhållningssätt, förväntningar och arbetssätt, utan en röd tråd som sträcker sig över hela dagen. Detta upprepas bland respondenterna då det leder till ökad likvärdighet, eftersom alla elever får tillgång till en mer enhetlig miljö där omsorg, utveckling och lärande hänger ihop på ett naturligt sätt.

Vi arbetar väldigt nära vårt samverkande arbetslag och har gemensamma planeringar varje vecka. Vi sitter oftast en klasslärare och en fritidslärare för att det inte ska krocka med verksamheten samt att tiden inte alltid finns till. Under våra planeringar går vi oftast igenom elevärenden och vad som kommer att ske framöver. (A1)

Dock nämns det att samverkan mellan skola och fritidshem inte alltid fungerar bra då det kan bero på tidsbrist, mindre bra kommunikation mellan personal. Detta gäller inte alla respondenter men det är en punkt som har dykt upp bland intervjuerna. Utöver planering tillsammans med samverkande klasslärare nämns olika digitala material som pedagogerna använder för att dela med sig av information, möten samt planering av elevers utveckling. Det är genom teams, polyino, Ipads och olika program där eleverna lär sig språket och blir en del av samhället.

Vidare nämns kompetensutveckling bland alla respondenter, där både grundskolelärare och lärare i fritidshem arbetar utifrån KL (kooperativt lärande). Det innebär att elever arbetar tillsammans i strukturerade grupper mot gemensamma mål, vilket främjar kunskaper och sociala färdigheter som samarbete, kommunikation och ansvarstagande. Respondenterna betonar vikten av hur tydliga framsteg de har sett bland eleverna men också dem själva.

När vi började med KL kändes det väldigt komplicerat att göra det med eleverna, men vi har sett tydliga steg som har stärkt gruppen och elever som har svårt att komma in i elevgruppen. Till exempel så jobbar vi mycket med axelkompisar, mötas på mitten och EPA som innebär att eleverna först tänker själva, sedan i par och tillslut pratar man i hela gruppen. (A4)

I samtliga sex intervjuer framkom övergången mellan skola och fritidshem. Detta speglar den nära integration som påverkar verksamheterna i praktiken, särskilt i de fall där fritidshemmet är lokaliserat i samma klassrum som används för den obligatoriska undervisningen på grund av lokalbrist. Denna närhet understryker vikten av välfungerande övergångar mellan de två verksamheterna. Respondenterna nämner att det är viktigt med goda rutiner för att övergången mellan skola och fritidshem ska bidra med trygghet och kontinuitet samt möjlighet att eleverna ska uppnå progression i sin utveckling och sitt lärande.

Under intervjuerna med de sex fritidslärarna har de alla nämnt att de har sett någon skillnad i elevgrupperna. Elevgrupperna har utvecklat en större grad av empati och en starkare förmåga att samarbeta och utveckla språk- och kulturgränser. Samtidigt har lärarna observerat en ökande nyfikenhet och ett intresse för varandras olika kulturella bakgrunder. Detta visar sig också konkret i vardagen genom att eleverna tar ansvar för varandra och visar hänsyn, särskilt i leksituationer.

Vi har sett att eleverna leker och pratar med varandra på ett helt annat sätt än tidigare. Förut var eleverna bundna till sina "bästa kompisar". Idag leker de med alla sina kompisar i gruppen, oavsett bakgrund eller kultur. (A6)

Respondenterna betonar vikten av att gruppdynamiken har blivit alltmer inkluderande, där fler elever aktivt deltar och bidrar. Till detta ser respondenterna en fin utveckling av elevernas kommunikationsstrategier, de använder sig alltmer av kroppsspråk, mimik gester och bildstöd för att förstå och bli förstådda.

### 5.3 Utmaningar i arbetet

Intervjuerna med de sex fritidslärarna visar att det kan vara ett komplext arbete som kan vara givande men även väldigt utmanande. Något som var väldigt återkommande utmaning bland alla fritidslärarna var att språkliga barriärer ofta försvårar kommunikationen, lärarna ansåg att det gjorde så att eleverna inte snabbt kunde integreras i olika gruppaktiviteter. Flera av fritidslärarna

påpekade att de nyanlända eleverna ofta kände sig osäkra, vilket kräver ett mer aktivt stöd från fritidslärarna. Balansen mellan att ge nyanlända elever stöd och samtidigt uppmärksamma övriga elever upplevs ofta som en utmaning hos fritidslärarna. Trygghet i lärmiljön är grundläggande och skapas genom trygga relationer mellan elever och lärare. Nyanlända eleverna måste ges möjlighet att delta i de olika aktiviteterna på egna villkor.

Många nyanlända elever känner sig otrygga i början, både socialt och språkligt samt att de behöver mer aktivt stöd från oss vuxna. Samtidigt har vi ett ansvar för hela elevgruppen och behöver hitta en balans mellan att ge tillräckligt med stöd till de nyanlända och samtidigt uppmärksamma övriga elever. Det kan vara väldigt utmanande. Därför är det viktigt för oss att skapa en trygg miljö där alla elever ges möjlighet att delta utifrån sina egna förutsättningar. (A1)

En central utmaning som framkom är bristen på tid och resurser. Fritidslärarna uttryckte att även om de vill ge varje elev den extra stöd som behövs gör begränsade resurser det väldigt svårt. Begränsade resurser som till exempel hög elevtätthet, brist på personal, brist på kompetensutveckling kring nyanlända elevers behov samt brist på lokal försvårar ytterligare de jobb fritidslärarna vill göra. Många fritidshem hade sin verksamhet i ett så klassrum då det var brist på lokaler, detta ansåg flera av fritidslärarna som en utmaning. Dels för att eleverna inte bytte miljö från klassrumsmiljön, dels rummets storlek. Fritidslärarna lyfte även fram utmaningar i samarbetet med skola, föräldrar och andra stödinsatser. Den bristande samordningen gör det svårt att skapa kontinuitet mellan klassrum och fritidshem, vilket påverkar elevernas trygghet och delaktighet. Bristen av kommunikationen med föräldrarna var en stor utmaning för fritidslärarna för att de kände att de inte kunde nå fram till de föräldrarna på grund av brist på språkliga kunskaper i det svenska språket hos föräldrarna.

Det är en utmaning att vi ofta är i vanliga klassrum på fritids, bara för att det inte finns några andra lokaler. Eleverna byter liksom aldrig miljö och rummen är ofta för små. Samtidigt fungerar inte samarbetet alltid som det ska, varken med skolan eller med andra stödinsatser. Kontakten med föräldrar kan också vara svår, särskilt när språket blir ett hinder. Då känns det som att man inte riktigt når fram eller kan skapa den trygghet och kontinuitet som barnen behöver. (A4)

Sammanfattningsvis framkommer att inkludering av nyanlända elever i fritidshemmet är ett arbete som kräver planering, flexibilitet och kontinuerligt stöd från personalen. Språkliga, pedagogiska och organisatoriska faktorer påverkar alla i detta arbete för att övervinna utmaningar som finns.

## 6. Diskussion

Denna undersökning syftade till att utforska hur lärare arbetar med att inkludera nyanlända elever i fritidshem, med fokus på tre centrala forskningsfrågor: Vilka pedagogiska metoder använder lärarna i fritidshem i arbetet med inkludering av nyanlända elever? Vilken betydelse har samverkan mellan skola och fritidshem för inkluderingsprocessen? Och vilka utmaningar finns i arbetet med att inkludera nyanlända elever? Genom semistrukturerade intervjuer med sex fritidslärare från tre olika skolor har vi samlat in perspektiv på praktiska strategier, samverkan och hinder, vilket ger en djupare förståelse för hur inkludering kan främjas i fritidshemmets vardag.

Resultaten visar att fritidslärarna använder en rad pedagogiska metoder för inkludering, såsom lek, bildstöd, berättande och individanpassade aktiviteter, där elevernas kulturella bakgrunder och intressen står i centrum. Detta stämmer väl överens med tidigare forskning, exempelvis Nilholm (2023), som betonar vikten av att anpassa undervisningen efter elevernas olikheter för att skapa en inkluderande lärmiljö där elever känner sig sedda och hörda. Samtidigt blir det tydligt att ansvaret för inkludering i hög grad läggs på enskilda pedagogers engagemang och kreativitet snarare än på strukturellt förankrade arbetssätt. Risken är att detta skapar en situation där inkludering blir personberoende istället för organiserad. Våra respondenter understryker att inkludering inte enbart handlar om språkstöd utan även om social interaktion och trygghet, vilket ekar Cummins (2021) tankar om flerspråkighet som en tillgång i relationsskapande arbete. I jämförelse med Axelsson (2015) som konstaterar Sveriges assimilationsfokuserande modell med Kanadas mer integrerande approach, framträder en likhet i hur många fritidslärare arbetar med direkta aktiviteter för att bygga relationer, snarare än isolerade förberedelseklasser. Detta tyder på att fritidshemmet kan fungera som en bro mellan skolans mer formella undervisning och en mer lekbaserad integration, något som Bunar (2015) också lyfter som en nyckelarena för social inkludering. Samtidigt visar våra resultat att detta kompensatoriska uppdrag i praktiken läggs på fritidshemmet utan att motsvarande resurser eller kompetensutveckling alltid tillförs. Våra egna åsikter, baserat på resultaten, är att dessa metoder inte bara främjar inkludering utan också stärker elevernas självkänsla - vi ser det som en tillgång att fritidshemmet, med sin flexibla struktur, kan motverka den sociala isolering som Bunar (2015) varnar för i förberedelseklasser. Dock anser vi att mer fokus på interkulturella aktiviteter, inspirerat av Lahdenperä (2018), skulle

kunna förstärka effekterna, då respondenterna sällan nämnde explicit värdesättande av elevernas kulturella erfarenheter.

När det gäller samverkans betydelse framkommer i resultaten en stark betoning på en "röd tråd" genom skoldagen, med gemensamma planeringar, kooperativt lärande (KL) och digitala verktyg som Teams och Polyino. Detta kopplar till Elvstrand et al. (2022), som visar att samverkan mellan fritidshem och skola är avgörande för inkluderande arbetssätt, men ofta hindras av otillräckliga resurser. Samverkan blir ofta beroende av individuella initiativ eftersom tid, resurser och organisatoriska strukturer inte räcker till. Det innebär att samverkan blir ett ideal istället för en stabil praktik. Våra korrespondenter noterar framsteg i elevgruppernas empati och samarbete, vilket stämmer med Lager (2021) om relationers roll för barns välbefinnande och aktörskap. Vi delar åsikten att KL, som nämns av respondenterna, är en effektiv strategi för att överskrida språk- och kulturgränser, men vi tror att en starkare integration med elevhälsan som Elvstrand et al. (2022) pekar på som bristfällig skulle kunna förstärka detta. Resultaten indikerar också en positiv förändring i gruppdynamiken, där eleverna använder kroppsspråk och gester för kommunikation, vilket påminner om Folke (2019) om att skapa rasismfria miljöer där elevernas behov står i centrum.

De utmaningar som identifierats, såsom språkbarriärer, resursbrist och bristande samordning med föräldrar och skola, överensstämmer med Haug (2017) som kritiserar att många länder fokuserar på placering snarare än kvalitet i undervisningen. Respondenternas upplevelser av hög elevtäthet och lokalbrist ekar Skolinspektionen (2014, 2020) där verklig inkludering ofta uteblir på grund av otillräckligt stöd. Detta pekar på ett systematiskt misslyckande där politiska ambitioner om inkludering inte följs av genom tillräckliga resurser och kompetensutveckling. Vi anser att dessa utmaningar understryker behovet av mer riktade resurser, som settlement workers från Axelsson (2015) kanadensiska modell, för att stödja nyanlända familjer en åsikt som grundas i resultaten där kommunikation med föräldrar lyfts som en stor svårighet. Sammantaget pekar resultaten på att inkludering kräver flexibilitet och planering, men också systemiskt stöd för att övervinna organisatoriska hinder. Inkludering av nyanlända elever kan inte lösas enbart genom pedagogiska metoder på lokal nivå utan kräver ett genomgripande strukturellt ansvarstagande från huvudmän och beslutsfattare så som kommunala utbildningsförvaltningar och politiker.

Den valda metoden, kvalitativa semistrukturerade intervjuer, var lämplig för att fånga djupgående upplevelser och perspektiv, som Ahrne och Svensson (2022) rekommenderar för studier av sociala relationer. Vi fick fram det önskade materialet, rika beskrivningar av metoder, samverkan och hinder tack vare flexibiliteten i att ställa följdfrågor, vilket Larsen (2018) lyfter som en fördel. Bekvämlighetsurvalet baserat på etablerade kontakter underlättade tillgången till respondenterna med relevant erfarenhet, men det begränsade urvalet (sex personer) innebär en risk för generaliserbarhet som Larsen (2018) varnar för. Studien kunde ha genomförts med observationer för att komplettera intervjuerna, vilket kanske hade gett mer konkreta exempel på praktiken, eller med en kvantitativ enkät för bredare data från fler skolor, som Eliasson (2022) beskriver. En sådan metod hade potentiellt visat statistiska mönster i utmaningar men sannolikt förlorat djupet i personliga berättelser. Sammantaget stärker metoden studiens validitet genom personliga möten. Men en blandad metod hade kunnat ge en mer heltäckande bild.

Resultaten kan användas i praktiken genom att fritidshem implementerar respondenternas strategier, som KL och bildstöd, för att förstärka inkludering genom kompetensutveckling för personal i interkulturell pedagogik, inspirerat av Lahdenperä (2018). Skolor bör prioritera gemensamma planeringar och resursfördelning för att motverka utmaningar. För vidare forskning vore det intressant att undersöka nyanlända elevers egna perspektiv på inkludering som Sharif (2017) delvis berör eller jämföra fritidshem i olika kommuner för att identifiera regionala skillnader. Ytterligare studier kring digitala verktygs roll i samverkan skulle också kunna bidra till mer effektiva inkluderingsprocesser. Sammanfattningsvis visar studien att fritidshemmet har stor potential som inkluderande arena, denna potential begränsas på grund av strukturella brister i skolsystemet. Så länge inkludering främst drivs av engagerade pedagoger snarare än hållbara organisatoriska lösningar riskerar arbetet att bli sårbart vilket strider mot skolans likvärdighetsuppdrag.

## 7. Referenslista

Alvehus, J. (2023). *Skriva uppsats med kvalitativ metod* (3.uppl.) Liber AB.

Arhne, G., Svensson, P. (2022). (Red). *Handbok i kvalitativa metoder*. Liber.

Axelsson, Thom. (2015). *Assimilering eller mångkulturell inkorporering? Nyanlända elever i den svenska och kanadensiska skolan*. Barn, nr 2, s. 9–25.  
<https://tidsskriftetbarn.no/index.php/barn/article/view/4847/7492>

Boo, Sofia., Forslund Frykedal., Thorsten, Anja. (2017). *Att anpassa undervisning: till individ och grupp i klassrummet*. Stockholm: Natur & Kultur.

Bryman, A. (2018). *Samhällsvetenskapliga metoder* (3.uppl.). Liber AB.

Bunar, N. (2014). *Nyanlända och lärande: En forskningsöversikt om nyanlända elever i den svenska skolan*. Vetenskapsrådet.

Bunar, N. (2015). *Nyanlända och lärande*. Natur & Kultur Akademisk.

Cummins, J. (2001). *Negotiating identities: Education for empowerment in a diverse society*. California Association for Bilingual Education

Denscombe, M. (2018). *Forskningshandboken: för småskaliga forskningsprojekt inom samhällsvetenskaperna*. (Fjärde upplagan). Studentlitteratur.

Ehrlin, A., & Jepson Wigg, U. (2021). När checklistorna får företräde – det punktuella perspektivets grammatik i revidering av mottagandeplaner för nyanlända elever. *Pedagogisk Forskning i Sverige*, 26(2-3), 61–80.  
<https://conferences.lnu.se/index.php/PFS/article/view/2526/2490>

Eliasson, A. (2022). *Kvantitativ metod från början*. Studentlitteratur AB.

Elvstrand, H., Lago, L., & Lundqvist, J. (2022). *Fritidshemslärares arbete, trivsel, inkluderande arbetssätt och samverkan – en enkätstudie i svensk fritidshemskontext*. *Forskning i Pædagogers Profession og Uddannelse*, 6(2). <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1705142/FULLTEXT01.pdf>

Eriksson-Zetterquist, U. & Ahrne, G. (2022). Intervjuer. I Ahrne, G., och Svensson, P. (red.), *Handbok i kvalitativa metoder* (reviderad uppl.). Liber AB

Fjällhed, A. (2013). Finna möjligheter–flyktingbarn i skola och fritidshem. I A. Fjällhed & M. Jensen (Red.). *Barns livsvillkor–I mötet med skola och fritidshem*. [1. uppl.]. Lund: Studentlitteratur.

Karlsson, S. (2025). *Jag är ledsen och jag accepterar inte detta*. I N. Bunar (Red.), *Inkludering och skolframgång för nyanlända elever* (Reviderad utg., s. 11–44). Natur & Kultur.

Förenta Nationerna. (1989). Konventionen om barnets rättigheter. <https://www.ohchr.org/en/instrumentsmechanisms/instruments/convention-rights-child>

Haug, P. (2017). *Understanding inclusive education: ideals and reality*. *Scandinavian Journal of Disability Research*, 19(3), 206–217. <https://www.tandfonline.com/doi/epdf/10.1080/15017419.2016.1224778?needAccess=true>

Lager, K. (2021). “Som kompisar, fast vuxna”: Relationens betydelse för barns aktörskap i fritidshem. *Barn*, 2–3, 29–45. <https://hv.diva-portal.org/smash/get/diva2:1613250/FULLTEXT01.pdf>

Lahdenperä, P. (2018). *Interkulturellt ledarskap och interkulturell pedagogik*. Studentlitteratur.

Lahdenperä, P., Sundgren, E. (2016). *Skolans möte med nyanlända*. Liber.

Larsen, Ann., Kristin. (2018). *Metod helt enkelt en introduktion till samhällsvetenskaplig metod*. Johanneshov: MTM. Gleerups Utbildning AB.

Nilholm, C. (2023). *Inkludering – vad betyder det?* I Specialpedagogik – förskoleklass, grundskola, gymnasieskola och kommunal vuxenutbildning. Modul: Inkludering och delaktighet. Del 2: Inkludering – vad betyder det? Skolverket. (Juni 2021, reviderad Augusti 2023). <https://larportalen.skolverket.se/api/resource/P05121593>

Nilsson Folke, J. (2019). *Nyanländ i den svenska skolan: elevperspektiv på inkludering och skolövergångar*. Gleerups Utbildning AB

SFS 2010:800. Skollag. [https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/skollag-2010800\\_sfs-2010-800](https://www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/skollag-2010800_sfs-2010-800)

Sharif, H. (2017). *Här i Sverige måste man gå i skolan för att få respekt: Nyanlända ungdomar i den svenska gymnasieskolans introduktionsutbildning (Doktorsavhandling)*. Uppsala: Uppsala universitet. <https://www.diva-portal.org/smash/get/diva2:1088592/FULLTEXT01.pdf>

Skolinspektionen. (2014). *Utbildningen för nyanlända elever*. <https://skolinspektionen.se/globalassets/02-beslut-rapporter-stat/granskningsrapporter/tkg/2014/nyanlanda/utbildningen-for-nyanlanda-elever---rapport-2014.pdf>

Skolinspektionen. (2017). *Skolhuvudmannens mottagande av nyanlända elever i grundskolan*. <https://www.skolinspektionen.se/globalassets/02-beslut-rapporter-stat/granskningsrapporter/tkg/2017/skolhuvudmannens-mottagande-av-nyanlanda-elever-i-grundskolan/skolhuvudmannens-mottagande-av-nyanlanda-elever-i-grundskolan.pdf>

Skolverket. (2022). *Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet 2022 (Lgr22)*. <https://www.skolverket.se/getFile?file=9718>

Skolverket. (2023). *En inkluderande skola förblir den stora utmaningen*. Hämtad: 2024-05-13 <https://www.skolverket.se/skolutveckling/forskning-och-utvarderingar/artiklar-om-forskning/en-inkluderande-skola-forblir-den-stora-utmaningen>

Sverige. Utbildningsdepartementet. (2014). *Utbildning för nyanlända elever – mottagande och skolgång (Prop. 2014/15:45)*. Regeringen. <https://www.regeringen.se/contentassets/493eacd6499d4701855e4bcfd0c5dfcd/utbildning-for-nyanlanda-elever---mottagande-och-skolgang-prop.-20141545>

Ojala, T. (2016). *Mötet med nyanlända: vägen till en framgångsrik skolgång*. Stockholm: Gothia fortbildning AB.

Vetenskapsrådet. (2017). *God forskningssed*. <https://www.vr.se/analys/rapporter/vara-rapporter/2017-08-29-god-forskningssed.html>

## Bilaga 1

### **Vilka pedagogiska metoder använder lärarna i fritidshem i arbetet med inkludering av nyanlända elever i fritidshem?**

- Hur arbetar du/ ni med inkludering?
- Vilka verktyg använder du/ ni vid arbetet med inkludering?
- Vilka är de huvudsakliga målen med dina/ era pedagogiska metoder när det gäller inkludering av nyanlända? Hur mäter du/ ni framgång i dessa insatser?

### **Vilken betydelse har samverkan mellan skola och fritidshem för inkluderingsprocessen?**

- Vilken betydelse har samverkan mellan skola och fritids för de nyanlända eleverna?
- På vilket sätt kan samverkan mellan skola och fritids utvecklas tycker du/ ni?
- Har du/ ni märkt någon skillnad i elevgruppen?

### **Vilka utmaningar finns i arbetet med att inkludera nyanlända elever?**

- Vilka utmaningar finns i arbetet med att inkludera nyanlända elever?
- Vilka specifika utmaningar har du/ ni märkt av med att inkludera nyanlända elever i fritids?
- Hur upplever de nyanlända eleverna sin tid på fritids?
- På vilket sätt ser du/ ni att de nyanlända eleverna känner sig inkluderade under sin tid på fritids?

## Bilaga 2

### *Examensarbete för grundlärare fritidshem LEFP12*

Andre Babana och Fredrik Harnis genomför en studie i kursen Examensarbete inom ramen för grundlärare med inriktning mot fritidshem vid Jönköping University.

Studiens syfte är att utforska hur lärare arbetar med att inkludera nyanlända elever i fritidshem. Andre Babana och Fredrik Harnis genomför denna studie i syfte att (a) bidra till kunskap om fritidshemmet och dess verksamhet; (b) få erfarenhet av att genomföra empirisk forskning inom utbildning och undervisning; och (c) fullgöra kraven för att bli examinerad från grundlärarprogrammet med inriktning mot fritidshem på Högskolan för Lärande och Kommunikation vid Jönköping University. Om du accepterar att delta i denna studie kommer du att bli involverad i följande forskningsaktivitet i skolans lokaler|

- Samtalar med studentforskarna i formella intervjuer som spelas in.

All information som genereras kommer att avidentifieras vilket garanterar att du inte kan bli identifierad. Dessutom kommer all information som genereras förvaras på ett säkert sätt som förhindrar att det försvinner t ex genom stöld.

**OBS! - Du har din fulla rätt att avbryta ditt deltagande och därmed ta tillbaka samtycke när som helst och av vilken orsak som helst.**

Om du har frågor gällande den här undersökningen och/eller ditt deltagande, vänligen kontakta kursansvarig, Carin Falkner ([carin.falkner@ju.se](mailto:carin.falkner@ju.se)) eller examinator, Sara Hvit Lindstrand ([sara.hvitlindstrand@ju.se](mailto:sara.hvitlindstrand@ju.se))

Om du accepterar att delta, vänligen skriv under nedan.

---

Datum

---

Studenternas signatur Studenternas namnförtydligande

---

---

---

---